

№ Φ 092.22/4433

**ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ
ΑΝΘΡΩΠΟΥ**

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

Υπόθεση Α.Φ.

Κατά

Ελλάδας

(Προσφυγή υπ'αρ. 53709/11)

Απόφαση

Στρασβούργο, 13 Ιουνίου 2013

Η απόφαση αυτή θα γίνει οριστική υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 44§2 της Σύμβασης.

Μπορεί να επέλθουν μερικές αλλαγές ως προς την μορφή.

№ Φ 092.22/4433

Στην υπόθεση Α.Φ. κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Πρώτο Τμήμα) συνεδρίασε σε Τμήμα με την ακόλουθη σύνθεση:

Isabelle Berro-Lefèvre, Πρόεδρος,

Elisabeth Steiner,

Khanlar Hajiyev,

Mirjana Lazarova Trajkovska,

Julia Laffranque,

Λίνο-Αλέξανδρο Σισιλιάνο,

Erik Møse, Δικαστές,

Και με την σύμπραξη του Αναπληρωτή Γραμματέα Τμήματος, André Wampach,

Αφού διασκέφθηκε σε Συμβούλιο στις 21 Μαΐου 2013,

Εξέδωσε την παρούσα απόφαση που υιοθετήθηκε την ημερομηνία αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση προέκυψε μετά από προσφυγή (υπ'αρ. 53709/11) κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας την οποία άσκησε ένας Ιρανός υπήκοος, ο κ. Α.Φ. («ο προσφεύγων»), ο οποίος προσέφυγε στο Δικαστήριο στις 5 Ιουλίου 2011 σύμφωνα με το άρθρο 34 της Σύμβασης Προστασίας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»). Η Πρόεδρος του Τμήματος έκανε δεκτό το αίτημα μη κοινοποίησης της ταυτότητας του προσφεύγοντος (άρθρο 47§3 του Κανονισμού).

№ Φ 092.22/4433

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπήθηκε από τις δικηγόρους Αθηνών, τις κ. Ι.Μ. Τζεφεράκου και Ε. Τσαποπούλου. Η Ελληνική Κυβέρνηση (« η Κυβέρνηση») εκπροσωπήθηκε από τους πληρεξουσίους της, τον κ. Β.Κυριαζόπουλο, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και την κ. Γερμάνη, Δικαστική Αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.
3. Ο προσφεύγων επικαλείται παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης λόγω των συνθηκών κράτησής του.
4. Στις 5 Απριλίου 2012, η προσφυγή κοινοποιήθηκε στην Κυβέρνηση. Σύμφωνα με το άρθρο 29§1 αποφασίστηκε ότι το Τμήμα θα αποφανθεί συγχρόνως επί του παραδεκτού και επί της ουσίας.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ

I. ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΤΗΣ ΥΠΟ ΚΡΙΣΗ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

5. Ο προσφεύγων γεννήθηκε το 1986 και διέμενε στην Αθήνα όταν άσκησε την προσφυγή.

A. Η σχετική με την απέλαση και κράτηση του προσφεύγοντα διαδικασία

6. Ο προσφεύγων εισήλθε στην Ελλάδα στις 21 Αυγούστου 2010 και συνελήφθηκε από την Αστυνομία Συνοριακής Φύλαξης Φερών. Υποστηρίζει ότι ζήτησε πολιτικό άσυλο αλλά ότι το αίτημά του δεν καταγράφηκε από τις Αρχές.
7. Στις 23 Αυγούστου 2010, ο Διοικητής του Αστυνομικού Τμήματος Συνοριακής Φύλαξης Φερών αποφάσισε να τον στείλει πίσω στην Τουρκία, χώρα μέσω της οποίας ο προσφεύγων εισήλθε στην Ελλάδα. Ωστόσο, η

No Φ 092.22/4433

προώθηση δεν πραγματοποιήθηκε λόγω του ότι οι Τουρκικές Αρχές αρνήθηκαν να του επιτρέψουν την είσοδο στην Τουρκία.

8. Με απόφαση της 24^{ης} Αυγούστου 2010, ο Προϊστάμενος της Αστυνομικής Διεύθυνσης Αλεξανδρούπολης διέταξε την κράτηση του προσφεύγοντος με την αιτιολογία ότι ήταν ύποπτος φυγής. Στις 27 Αυγούστου 2010 διέταξε την απέλαση του προσφεύγοντος και την συνέχιση της κράτησής του για τον ίδιο λόγο.

9. Στις 8 Οκτωβρίου 2010, ο προσφεύγων κατέθεσε αίτηση ασύλου.

10. Στις 13 Νοεμβρίου 2010, ο Προϊστάμενος της Αστυνομικής Διεύθυνσης Αλεξανδρούπολης απέρριψε το αίτημα ασύλου και διέταξε την εκτέλεση της απόφασης απέλασης εντός προθεσμίας εξήντα ημερών.

11. Στις 7 Δεκεμβρίου 2010, ο προσφεύγων άσκησε αντιρρήσεις κατά της κράτησής του ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αλεξανδρούπολης.

12. Στις 17 Δεκεμβρίου 2010, το Διοικητικό Πρωτοδικείο απέρριψε τις αντιρρήσεις του προσφεύγοντος με την αιτιολογία ότι αν αφηνόταν ελεύθερος υπήρχε κίνδυνος φυγής.

13. Στις 17 Δεκεμβρίου 2010, ο προσφεύγων ζήτησε από τον Προϊστάμενο της Αστυνομικής Διεύθυνσης Αλεξανδρούπολης να μεταφερθεί στο Νοσοκομείο Αλεξανδρούπολης προκειμένου να υποβληθεί σε εξετάσεις λόγω των κρίσεων άσθματος που επιδειωνόντουσαν. Ωστόσο, το ιατρικό πιστοποιητικό που εκδόθηκε στις 29 Δεκεμβρίου 2010, μετά την εξέταση, καταλήγει στο ότι ο προσφεύγων δεν παρουσίαζε κανένα παθολογικό σύμπτωμα.

14. Με απόφαση της 5^{ης} Ιανουαρίου 2011, ο Προϊστάμενος της Αστυνομικής Διεύθυνσης Αλεξανδρούπολης διέταξε την απελευθέρωση του προσφεύγοντος, διευκρινίζοντας ωστόσο ότι η απόφαση απέλασης

No Φ 092.22/4433

εξακολουθούσε να ισχύει και ότι να εκτελούνταν σε περίπτωση οριστικής απόρριψης της αίτησης ασύλου του.

B. ΟΙ συνθήκες κράτησης του προσφεύγοντος

1. Η εκδοχή του προσφεύγοντος

15. Ο προσφεύγων κρατήθηκε για το μεγαλύτερο διάστημα στους χώρους κράτησης της Αστυνομίας Συνοριακής Φύλαξης Φερών. Κοιμόταν σε ένα θάλαμο με εβδομήντα πέντε άλλα άτομα, στο πάτωμα και δίπλα σε δυσώδη λύματα. Δεν μπορούσε να βγει ποτέ έξω από το κτίριο και δεν είχε πρόσβαση σε καμία σωματικά άσκηση πράγμα που είχε αρνητική επίπτωση στην σωματική και ψυχολογική του υγεία.

16. Η πρόσβαση στο τηλέφωνο ήταν πολύ περιορισμένη και έπρεπε επίσης να προμηθευτεί τηλεφωνική κάρτα, πράγμα που εξαρτιόταν από την θέληση των φυλάκων του. Στους χώρους κράτησης δεν υπήρχαν καρέκλες ούτε τραπέζια ούτε ντουλάπες. Ο προσφεύγων δεν είχε κανένα προϊόν για την καθαριότητά ή την υγιεινή του. Τα λίγα κλινοσκεπάσματα ήταν λιγδιασμένα, το νερό δεν ήταν πόσιμο (οι κρατούμενοι έπρεπε να αγοράζουν μπουκάλια μεταλλικού νερού) και η τροφή ήταν άσχημης ποιότητας. Δεν υπήρχε θέρμανση παρόλο που ο χειμώνας είναι βαρύς στην περιοχή του Εύρου.

17. Η πρόσβαση στην ιατρική περίθαλψη ήταν περιορισμένη. Κατά την κράτησή του ο προσφεύγων δεν μπόρεσε να δει τον γιατρό που επισκεπτόταν τον Κέντρο κράτησης λόγω του υπερπληθυσμού που επικρατούσε καθώς και επειδή δεν υπήρχε διερμηνέας και προσωπικό για τον σκοπό αυτό. Επίσης, δεν μπόρεσε να μιλήσει με τον γιατρό παρά μέσα από τα κάγκελα. Στις 22 Νοεμβρίου 2010, ο προσφεύγων κατέθεσε εγγράφως αίτηση με την οποία ζητούσε ιατρική φροντίδα. Επανέλαβε

No Φ 092.22/4433

εγγράφως το αίτημά του αυτό στις 17 και 18 Δεκεμβρίου 2010. Στο Νοσοκομείο μεταφέρθηκε τελικά στις 29 Δεκεμβρίου 2010.

18. Τέλος, κανένας διερμηνέας δεν ήταν παρών και οι κρατούμενοι, όπως ο προσφεύγων, δεν είχαν καμία ενημέρωση για τους λόγους και τη διάρκεια της κράτησής τους. Καμία ενημέρωση δεν δόθηκε για τα δικαιώματά τους ως κρατουμένων και την διαδικασία ασύλου.

2. *Η εκδοχή της Κυβέρνησης*

19. Η Κυβέρνηση παραδέχεται ότι το Αστυνομικό Τμήμα Συνοριακής Φύλαξης Φερών δεν προσφέρεται για κράτηση μεγάλης χρονικής διάρκειας. Για το λόγο αυτό, μόλις ολοκληρωθούν οι διαδικασίες αναγνώρισης των κρατουμένων, αυτοί στέλνονται σε άλλα Κέντρα κράτησης, όπως της Βένας ή του Φυλακίου.

20. Τα άτομα που κρατούνται στις Φέρρες, λαμβάνουν είδη υγιεινής που αγοράζονται με δαπάνες της Νομαρχίας ή Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων. Οι κρατούμενοι βγαίνουν από τα κελιά τους ανάλογα με τις «δυνατότητες της υπηρεσίας». Τα γεύματα, εξαιρετικής ποιότητας, τα χορηγεί τρεις φορές την ημέρα μια ιδιωτική εταιρεία ομαδικής εστίασης (*catering*). Τα γεύματα δεν περιλαμβάνουν χοιρινό προκειμένου να γίνονται σεβαστές οι διατροφικές συνήθειες και οι θρησκευτικές πεποιθήσεις των κρατουμένων. Η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη προσφέρεται από γιατρούς που επισκέπτονται τους χώρους τουλάχιστον μέρα παρά μέρα. Τα επείγοντα περιστατικά αντιμετωπίζονται αμέσως και οι ασθενείς μεταφέρονται στο Νοσοκομείο Αλεξανδρούπολης ή στα Κέντρα Υγείας της περιοχής. Έτσι, ο προσφεύγων μεταφέρθηκε αμέσως στο Νοσοκομείο κάθε φορά που το ζήτησε ή κάθε φορά που παρουσίαζε συμπτώματα ασθένειας.

Γ. Η αναχώρηση του προσφεύγοντα από την Ελλάδα

No Φ 092.22/4433

21. Από τον φάκελο προκύπτει ότι ο προσφεύγων έφυγε από την Ελλάδα και σήμερα βρίσκεται στο Ηνωμένο Βασίλειο, όπου κατέθεσε αίτηση ασύλου με το όνομα Μ.Α. Σε ένα έγγραφο με τον τίτλο « *Statement of evidence form, combined interview and NINO application* », αναφέρεται ότι ο προσφεύγων έφτασε στο Ηνωμένο Βασίλειο την 1^η Μαρτίου 2011, αφού διέμεινε για μεγάλο χρονικό διάστημα στο Ιράν.

II. ΤΟ ΟΙΚΕΙΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ Η ΟΙΚΕΙΑ ΕΘΝΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

A. Διατάξεις σχετικά με την επιδίκαση αποζημίωσης

22. Το άρθρο 105 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα είναι διατυπωμένο ως εξής:

Άρθρο 105

«Για παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων του Δημοσίου κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας που τους έχει ανατεθεί, το δημόσιο ενέχεται σε αποζημίωση, εκτός αν η πράξη ή η παράλειψη έγινε κατά παράβαση διάταξης που υπάρχει για χάρη του γενικότερου συμφέροντος. Μαζί με το δημόσιο ευθύνεται εις ολόκληρον και το υπαίτιο πρόσωπο, με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων για την ευθύνη των υπουργών»

23. Το άρθρο 105 θεσπίζει την έννοια της ειδικής ζημιογόνου πράξης δημοσίου δικαίου, που δημιουργεί εξωσυμβατική ευθύνη του Δημοσίου. Η ευθύνη αυτή προκύπτει από παράνομες πράξεις ή παραλείψεις. Οι σχετικές πράξεις μπορεί να είναι όχι μόνο έννομες πράξεις αλλά και υλικές πράξεις της διοίκησης, συμπεριλαμβανομένων των κατ' αρχήν μη εκτελεστών πράξεων. Το παραδεκτό μιας αγωγής αποζημίωσης υπόκειται σε έναν όρο : την παράνομη φύση της πράξης ή της παράλειψης.

24. Οι οικείες διατάξεις του Αστικού Κώδικα ορίζουν τα εξής:

No Φ 092.22/4433

Άρθρο 57

«Όποιος προσβάλλεται παράνομα στην προσωπικότητά του έχει δικαίωμα να απαιτήσει να αρθεί η προσβολή και να μην επαναληφθεί στο μέλλον. Αν η προσβολή αναφέρεται στην προσωπικότητα προσώπου που έχει πεθάνει, το δικαίωμα αυτό έχουν ο σύζυγος, οι κατιόντες, οι ανιόντες, οι αδελφοί και οι κληρονόμοι του από διαθήκη.

Αξίωση αποζημίωσης σύμφωνα με τις διατάξεις για τις αδικοπραξίες δεν αποκλείεται.»

Άρθρο 932

«Σε περίπτωση αδικοπραξίας, ανεξάρτητα από την αποζημίωση για περιουσιακή ζημία, το δικαστήριο μπορεί να επιδικάσει εύλογη κατά την κρίση του χρηματική αποζημίωση λόγω ηθικής βλάβης. Αυτό ισχύει ιδίως για εκείνον που έπαθε προσβολή της υγείας, της τιμής ή της αγνείας του ή στερήθηκε την ελευθερία του(...).»

25. Με δύο αποφάσεις, τις υπ'αρ. 2893/2008 και 1215/2010, το Συμβούλιο Επικρατείας δέχτηκε ότι ένα άτομο που ήταν υπό κράτηση για οφειλή έναντι τρίτου και που είχε τοποθετηθεί, κατά παραβίαση του άρθρου 1050§2 ΚΠολΔικ στο ίδιο κελί με άτομα που έχουν καταδικαστεί για ποινικά αδικήματα, είχε υποστεί ηθική βλάβη και δικαιούνταν, σύμφωνα με το άρθρο 105 του ΕισΝΑΚ και το 57ΑΚ αποζημίωση. Η κήρυξη της κράτησης ως άκυρης και η απόλυση του ενδιαφερόμενου δεν αποτελούσε λόγο εξάλειψης της ηθικής βλάβης που είχε ήδη υποστεί κατά την κράτησή του. Η έλλειψη ιδιαίτερων χώρων κράτησης για όσους έχουν καταδικαστεί για οφειλές έναντι τρίτων δεν αρκούσε για να δικαιολογήσει την εξάλειψη ή τον περιορισμό της ευθύνης του Δημοσίου. Για τον καθορισμό του ποσού αποζημίωσης, έπρεπε να ληφθούν υπόψη οι συνθήκες κράτησης. Ωστόσο, η αξιολόγηση των συνθηκών κράτησης δεν μπορούσε να αποκελίσει κάθε ηθική βλάβη, αφού αυτή γεννάται από μόνη την παράνομη στέρηση της

No Φ 092.22/4433

ελευθερίας του ενδιαφερομένου, ανεξάρτητα από τις συνθήκες κράτησης. Στις αποφάσεις αυτές το Συμβούλιο της Επικρατείας δέχτηκε ότι οι ενδιαφερόμενοι στις υποθέσεις αυτές, λόγω της κράτησής τους με άτομα που είχαν καταδικαστεί για ποινικά αδικήματα, ήταν εκτεθειμένοι σε ύβρεις, προσβολές, προσβολή της σωματικής τους ακεραιότητας και άλλες βιαιότητες οι οποίες, σε τέτοιους χώρους κράτησης απευθύνονται κυρίως σε όσους δεν είναι εγκληματίες.

B. Διατάξεις σχετικές με την κράτηση αλλοδαπών ενόψει απέλασης

26. Το άρθρο 5 της Υπουργικής απόφασης αρ. 400/2009 σχετικά με την εκτέλεση των δικαστικών και διοικητικών αποφάσεων απέλασης αλλοδαπών προβλέπει ότι:

«1. Οι αλλοδαποί σε βάρος των οποίων έχει εκδοθεί απόφαση δικαστικής απέλασης κρατούνται σε ειδικούς χώρους των καταστημάτων κράτησης ή των θεραπευτικών καταστημάτων (άρθρο 74 παρ. 4 Π.Κ.) και για την εν γένει μεταχείριση τους εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 2776/1999 .

2. Οι αλλοδαποί σε βάρος των οποίων έχει εκδοθεί απόφαση διοικητικής απέλασης κρατούνται στους Ειδικούς Χώρους Παραμονής Αλλοδαπών (άρθρο 81 ν. 3386/ 2005), και σε περίπτωση έλλειψης τέτοιων χώρων, προσωρινά στα κρατητήρια των αστυνομικών υπηρεσιών. Οι ανήλικοι αλλοδαποί, καθώς και οι γυναίκες, κρατούνται σε ξεχωριστούς χώρους, εκτός αν λόγοι προστασίας των ανηλίκων ή διατήρησης της οικογενειακής ενότητας επιβάλλουν το αντίθετο».

1. *Διατάξεις που εφαρμόζονται στους αλλοδαπούς εις βάρος των οποίων υπάρχει απόφαση δικαστικής απέλασης*

27. Οι οικείες διατάξεις του Σωφρονιστικού Κώδικα (Νόμος 2776/1999) ορίζουν τα εξής:

«1. Στην περίπτωση παράνομης ενέργειας σε βάρος τους ή παράνομης εντολής οι κρατούμενοι έχουν το δικαίωμα να αναφέρονται γραπτώς και μέσα σε εύλογο χρόνο στο Συμβούλιο Φυλακής, εφόσον, σύμφωνα με τις διατάξεις του

No Φ 092.22/4433

παρόντα Κώδικα δεν τους παρέχεται άλλο ένδικο βοήθημα. Μέσα σε δεκαπέντε ημέρες από την κοινοποίηση της απόφασης με την οποία απορρίπτεται το αίτημά τους ή μέσα σε ένα μήνα από την υποβολή της αναφοράς, αν δεν εκδόθηκε απόφαση, οι κρατούμενοι έχουν δικαίωμα προσφυγής στο Δικαστήριο Εκτέλεσης των Ποινών. Το Δικαστήριο αυτό, εφόσον δεχθεί κατ' ουσίαν την προσφυγή, αίρει τα αποτελέσματα που απορρέουν από την παράνομη ενέργεια ή εντολή (...).

Άρθρο 21

«1. Κάθε κατάσταση κράτησης (...) μπορεί να διαθέτει πτέρυγες, χωρίς δυνατότητα επικοινωνίας ανάμεσα στους κρατούμενους σε αυτές. Οι πτέρυγες περιλαμβάνουν κελιά και κατ' εξαίρεση θαλάμους δυναμικότητας κατά προτίμηση μέχρι έξι ατόμων.

(...)

4. Οι θάλαμοι πρέπει να διαθέτουν εμβαδόν τουλάχιστον 6 τετραγωνικών μέτρων για κάθε κρατούμενο και να είναι εξοπλισμένοι με αντίστοιχα κρεβάτια, ντουλάπες, καθώς και ανάλογης επιφάνειας τραπέζι ή τραπέζια με ισάριθμα καθίσματα.

5. Τα ατομικά κελιά και οι θάλαμοι έχουν δικές τους εγκαταστάσεις θέρμανσης και υγιεινής (νιπτήριο, αποχωρητήριο). Κάθε εγκατάσταση υγιεινής των θαλάμων δεν πρέπει να εξυπηρετεί περισσότερους από τρεις κρατούμενους. Η ύπαρξη λουτρού στα κελιά και τους θαλάμους δεν είναι αναγκαία, αν υπάρχει ικανός αριθμός ιδιαίτερων κοινών εγκαταστάσεων λουτρών, με θερμό και κρύο νερό, για την ατομική υγιεινή και καθαριότητα κάθε κρατουμένου.

(...).

2. *Διατάξεις που εφαρμόζονται στους αλλοδαπούς κατά των οποίων έχει εκδοθεί απόφαση διοικητικής απέλασης*

No Φ 092.22/4433

28. Το άρθρο 81 του Νόμου 3386/2005 (ειδικοί χώροι κράτησης αλλοδαπών) προβλέπει ότι:

«1. Ο αλλοδαπός, στο πρόσωπο του οποίου συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 3 του άρθρου 76 του νόμου αυτού, κρατείται στην οικεία αστυνομική αρχή. Μέχρις ότου ολοκληρωθούν οι διαδικασίες απέλασης του παραμένει σε ειδικούς χώρους, οι οποίοι ιδρύονται με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομίας και Οικονομικών, Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Δημόσιας Τάξης. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται οι προδιαγραφές και οι όροι λειτουργίας των χώρων αυτών.

2. Την ευθύνη της φύλαξης των ειδικών χώρων παραμονής έχει η Ελληνική Αστυνομία».

29. Η υπουργική απόφαση που αναφέρεται στο άρθρο 81 δεν έχει ακόμη εκδοθεί.

30. Οι υποχρεώσεις των οργάνων που είναι υπεύθυνα για την κράτηση των αλλοδαπών εις βάρος των οποίων έχει εκδοθεί απόφαση διοικητικής απέλασης στα κέντρα κράτησης ή στις αστυνομικές υπηρεσίες αναφέρονται στα Προεδρικά Διατάγματα 141/1991 και 254/2004.

31. Τα οικεία άρθρα του Π.Δ. 141/1991 περί αρμοδιότητας των Οργάνων του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης προβλέπουν τα εξής:

Άρθρο 66 (προσωπικό ασφαλείας των Κέντρων Κράτησης)

«4. Εάν το κρατητήριο δεν πληροί τους όρους της ασφαλούς κράτησης η υπάρχουσα δύναμη δεν επαρκεί για τη φρούρηση των κρατουμένων, ο διοικητής της Υπηρεσίας οφείλει να παίρνει τα ενδεικνύόμενα από τις περιστάσεις μέτρα, δεσμεύοντας στην ανάγκη τους κρατουμένους για να προλάβει απόδραση, αυτοκτονία ή τραυματισμό τους.

5. Οι αστυνομικοί της Φρουράς κρατητηρίου:

№ Φ 092.22/4433

(...)

δ. Ευθύνονται για τη ζωή και τη σωματική ακεραιότητα των κρατουμένων, την πρόληψη απόδρασης και την τήρηση της τάξεως και ησυχίας στα κρατητήρια.

ζ. Εκτελούν τα καθήκοντα τους, σύμφωνα με τις διαταγές και οδηγίες του δεσμοφύλακα.

6. Στα αστυνομικά κρατητήρια δεν επιτρέπεται η κράτηση υποδίκων ή καταδίκων που προορίζονται για Σωφρονιστικό Κατάστημα, με εξαίρεση τον απολύτως αναγκαίο πριν την μεταγωγή χρόνο και εφόσον δεν είναι δυνατή η απευθείας μεταγωγή και παράδοση σ' αυτό».

Άρθρο 91 (Συντήρηση, εμφάνιση και καθαριότητα οικημάτων)

«1. Οι διευθυντές ή διοικητές των Υπηρεσιών μεριμνούν για την καλή συντήρηση, ευπρεπή εμφάνιση και καθαριότητα όλων των χώρων των οικημάτων και επιβλέπουν να προλαμβάνονται ή να αποκαθίστανται τυχόν προκαλούμενες φθορές».

Άρθρο 92 (Θάλαμοι-Λοιποί χώροι)

«(...)

6. Τα κρατητήρια πρέπει να πληρούν τους απαραίτητους όρους υγιεινής και ασφάλειας για τη ματαίωση αποδράσεων και αυτοκτονιών ή αυτοτραυματισμών των κρατουμένων.

7. Οι αξιωματικοί και υπαξιωματικοί υπηρεσίας και το πρακτικό της Φρουράς των κρατητηρίων οφείλουν να επιθεωρούν καθημερινά και με κάθε επιμέλεια τα κρατητήρια για να βεβαιώνονται ότι ευρίσκονται σε καλή κατάσταση και ότι δεν υπάρχουν σ' αυτά αντικείμενα που μπορούν να διευκολύνουν την απόδραση, την αυτοκτονία ή τον αυτοτραυματισμό των κρατουμένων».

Άρθρο 97 (Προστασία ανηλίκων)

«1. Η Ελληνική Αστυνομία (...)

№ Φ 092.22/4433

θ. Φροντίζει να κλείνονται σε ιδιαίτερα κρατητήρια οι ανήλικοι που συλλαμβάνονται και κατά τη μεταγωγή τους να μην δεσμεύονται με χειροπέδες, εκτός αν είναι επικίνδυνοι ή ύποπτοι απόδρασης.

(...)

ιβ. Σε κάθε επαφή του με ανηλίκους, πρέπει να τους φέρεται με στοργή και ευπροσηγορία και να αποφεύγει κάθε ενέργεια που μπορεί να τους ταπεινώσει και να τους αφήσει δυσμενή για την Αστυνομία ψυχικά βιώματα (...).

32. Τα οικεία άρθρα του Διατάγματος 254/2004 (Κώδικας Δεοντολογίας του Αστυνομικού) ορίζουν τα εξής:

Άρθρο 2

«Ο Αστυνομικός (...)

δ. Σέβεται το δικαίωμα στη ζωή και την προσωπική ασφάλεια κάθε ατόμου. Δεν επιφέρει, δεν προκαλεί και δεν ανέχεται πράξεις βασανιστηρίων ή απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης ή τιμωρίας και αναφέρει αρμοδίως κάθε παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

ε. Για την τήρηση και εφαρμογή του Νόμου χρησιμοποιεί κατ' αρχήν μη βίαια μέσα. Η προσφυγή στη βία επιτρέπεται μόνον όταν είναι απολύτως αναγκαία και στο μέτρο που προβλέπεται και απαιτείται για την εφαρμογή του νόμου. Τηρεί πάντοτε με απόλυτο σεβασμό τις αρχές της αναγκαιότητας, της προσφορότητας (καταλληλότητας) και της αναλογικότητας».

Άρθρο 3

«Ο αστυνομικός:

α. (...) Κατά τη σύλληψη ενεργεί με σύνεση και σταθερότητα, τηρεί άψογη συμπεριφορά και αποφεύγει κάθε πράξη που μπορεί να βλάψει την τιμή και την υπόληψη του συλληφθέντος και γενικά να προσβάλει την αξιοπρέπειά του.

(...)

No Φ 092.22/4433

δ. Διευκολύνει την παροχή νομικής βοήθειας στον κρατούμενο και διασφαλίζει την άμεση και ακώλυτη επικοινωνία του με τον δικηγόρο του.

ε. Διασφαλίζει την επικοινωνία του κρατουμένου με τους οικείους του, τις προξενικές αρχές της χώρας του προκειμένου για αλλοδαπό και τις εθνικές και διεθνείς επιτροπές που είναι αρμόδιες για την προστασία των κρατουμένων (...).

(...)

ζ. Διασφαλίζει συνθήκες κράτησης που εγγυώνται την ασφάλεια, την υγεία και την προστασία της προσωπικότητας του κρατουμένου και μεριμνά για την κατά το δυνατόν αποφυγή του συγχρωτισμού των λοιπών κρατουμένων με τους ποινικούς, των ανδρών με τις γυναίκες, των ανηλίκων με τους ενήλικες και λαμβάνει ειδική πρόνοια για τα ευάλωτα άτομα.

η. Μεριμνά για την προστασία της υγείας του κρατουμένου, εξασφαλίζοντας άμεση ιατρική περίθαλψη σε περίπτωση ανάγκης (...)

θ. Αποτρέπει και καταγγέλλει άμεσα, κάθε πράξη που συνιστά βασανιστήριο ή άλλη μορφή απάνθρωπης, σκληρής ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας, οποιαδήποτε μορφή βίας ή απειλή βίας, καθώς και κάθε δυσμενή ή διακριτική μεταχείριση σε βάρος κρατουμένου.

(...)

III. ΤΑ ΕΘΝΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗ ΚΕΙΜΕΝΑ

A. Οι διαπιστώσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής πρόληψης των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης ή τιμωρίας (CPT), στην έκθεσή της της 10^{ης} Ιανουαρίου 2012, που συντάχθηκε μετά από την από 19 έως 27 Ιανουαρίου 2011 επίσκεψή της

33. Την ημέρα επίσκεψης της αποστολής της Επιτροπής πρόληψης των βασανιστηρίων (CPT) στο Αστυνομικό Τμήμα και στο Τμήμα Συνοριακής φύλαξης Φερών, πάνω από 70 άνδρες ήταν στοιβαγμένοι σε

No Φ 092.22/4433

ένα κελί επιφάνειας 45τ.μ. και 37 γυναίκες σε ένα κελί επιφάνειας 30 τ.μ. ενώ 30 άλλες γυναίκες και 2 άντρες φιλοξενούνταν σε ένα άλλο κελί επιφάνειας 40 τ.μ. Το φυσικό φως ήταν ελάχιστο και το τεχνητό ανεπαρκές. Την ημέρα όλοι οι κρατούμενοι είχαν περιορισμένη πρόσβαση σε ένα από τα δύο μικρά εξωτερικά προαύλια. Οι αντρικές τουαλέτες ήταν υποβαθμισμένες και σιχαμερές και χρειαζόντουσαν επείγοντως επιδιόρθωση. Λειτουργούσε μόνον μία από τις δύο τουαλέτες. Το φαγητό μοιραζόταν κατά εντελώς ακατάλληλο τρόπο. Έτσι, για παράδειγμα, στις 11.00, τοποθετούσαν στο πάτωμα, στο μπάνιο των γυναικών, ένα μεγάλο χαρτοκιβώτιο με το πρωινό (ψωμί και λίγους χυμούς φρούτων) από το οποίο σερβιριζόνταν οι κρατούμενες.

34. Πολλοί κρατούμενοι παραπονιόντουσαν για το κρύο, την ανεπαρκή ποσότητα και ποιότητα της τροφής, για το ότι φορούσαν τα ίδια ρούχα πάνω από ένα μήνα (ενώ είχαν άλλα ρούχα στα πράγματά τους τα οποία όμως τους τα είχαν πάρει κατά την άφιξή τους), για την έλλειψη θέρμανσης και ζεστού νερού και την έλλειψη πληροφόρησης σχετικά με την διάρκεια της κράτησής τους.

35. Η Επιτροπή πρόληψης των βασανιστηρίων (CPT) κάλεσε τις Αρχές να δίνουν στους κρατούμενους τουλάχιστον ένα ζεστό γεύμα την ημέρα, σε ικανοποιητικές μερίδες και ικανοποιητική θρεπτική αξία, και επαρκή είδη υγιεινής. Τους συνέστησε επίσης να κάνουν πλήρη ιατρική εξέταση στους κρατούμενους, να ανακαινίσουν τις τουαλέτες και τα μπάνια στο τμήμα κράτησης αντρών και να ελαττώσουν το ποσοστό των κρατουμένων έτσι ώστε να προσφέρουν στους κρατούμενους συνθήκες κράτησης που να αντιστοιχούν στις ελάχιστες παραδεκτές προδιαγραφές.

B. Η έκθεση που συνέταξε η Εθνική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και ο Συνήγορος του Πολίτη μετά την από 18 έως 20 Μαρτίου 2011 επίσκεψή τους

No Φ 092.22/4433

36. Η Εθνική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και ο Συνήγορος του Πολίτη επισκέφτηκαν τα κέντρα κράτησης αλλοδαπών του Εύρου. Η έκθεσή τους της 30^{ης} Ιουνίου 2011 διαπίστωνε ότι οι χώροι κράτησης της Αστυνομίας Συνοριακής Φύλαξης Φερών αποτελούνταν από μια ισόγεια κατασκευή με τρεις θαλάμους. Την ημερομηνία της επίσκεψης υπήρχαν 37 γυναίκες και 89 άντρες. Υπήρχαν επίσης δύο ασυνόδευτοι ανήλικοι. Η διάρκεια της κράτησης κυμαινόταν από δύο έως πέντε μήνες, αλλά την ημερομηνία της επίσκεψης, είχε ελαττωθεί σε έναν ή δύο μήνες. Το πρόβλημα του υπερπληθυσμού ήταν ιδιαίτερα σοβαρό και οι κρατούμενοι υποχρεούνταν να κοιμούνται σε δύο μικρά προαύλια που υπήρχαν μπροστά στους θαλάμους. Γινόταν κάποια προσπάθεια για να είναι χωριστά οι άνδρες από τις γυναίκες, αλλά δεν ήταν αποτελεσματική λόγω του ότι οι δύο θάλαμοι, δεξιά από την είσοδο, επικοινωνούσαν μέσω μιας μικρής αυλής και οι πόρτες ήταν ανοιχτές.

Γ. Η έκθεση του Ειδικού Εισηγητή των Ηνωμένων Εθνών για τα βασανιστήρια και τις άλλες σκληρές, απάνθρωπες και εξευτελιστικές μεταχειρίσεις ή τιμωρίες

37. Ο Ειδικός Εισηγητής των Ηνωμένων Εθνών, κ. Manfred Nowak, πραγματοποίησε επίσκεψη στην Ελλάδα από τις 10 ως τις 20 Οκτωβρίου 2010. Όσον αφορά την Αστυνομία Συνοριακής Φύλαξης Φερών, υπογράμμισε ότι η κατάσταση ήταν πολύ προβληματική: κατά την ημερομηνία της επίσκεψης υπήρχαν 123 κρατούμενοι σε ένα χώρο που προβλεπόταν για 28. Οι θάλαμοι ήταν βρώμικοι, σκοτεινοί και κρύοι και οι τουαλέτες ακατάλληλες χωρίς υγιεινή. Οι κρατούμενοι δεν διέθεταν αρκετά είδη προσωπικής υγιεινής.

Δ. Η έκθεση της Γερμανικής Μη Κυβερνητικής Οργάνωσης ProAsyl

No Φ 092.22/4433

38. Στην έκθεσή της του 2012, με τον τίτλο « Walls of shame », η οργάνωση ProAsyl, ανέφερε μεταξύ άλλων τις διαπιστώσεις της όσον αφορά τις συνθήκες κράτησης στα τέσσερα Κέντρα κράτησης αλλοδαπών του Εύρου τα οποία επισκέφτηκε από τον Αύγουστο του 2010 ως τον Οκτώβριο του 2011. Όσον αφορά το κέντρο των Φερών, η οργάνωση ProAsyl ανέφερε ότι αποτελούνταν από τρεις θαλάμους (48τ.μ., 30 τ.μ. και 40 τ.μ.), συνολικής χωρητικότητας 26 κρατουμένων, αλλά ότι ο αριθμός κρατουμένων που διαπιστώθηκε σε διαφορετικές ημερομηνίες κυμαινόταν ως εξής: τον Αύγουστο του 2010: 94, το Νοέμβριο του 2010: μεταξύ 77 και 144, το Δεκέμβριο του 2010: 110 (σε έναν μόνο θάλαμο, στον άλλο γινόντουσαν εργασίες).

39. Η έκθεση ανέφερε ότι δεν υπήρχε φυσικό φως στους θαλάμους και ότι ακόμα και το καλοκαίρι οι θάλαμοι ήταν σκοτεινοί και φωτιζόντουσαν μόνον με μία λάμπα. Με μέσο όρο 85 κρατουμένων σε δύο θαλάμους, ο προσωπικός χώρος για τον καθένα τους ήταν μια επιφάνεια 1 τ.μ. Ορισμένοι κρατούμενοι κοιμόντουσαν στο τσιμεντένιο πάτωμα της μικρής εξωτερικής αυλής.

40. Όταν ρωτήθηκε από τους εκπρόσωπους της ProAsyl, ο προσφεύγων δήλωσε ότι έπρεπε να κοιμάται καθιστός, άλλοτε στις τουαλέτες άλλοτε μες στην βροχή. Δύο ή και τρεις έπρεπε να μοιράζονται το ίδιο στρώμα.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ

I. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 3 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

41. Ο προσφεύγων παραπονείται για τις συνθήκες κράτησής του στους χώρους του Αστυνομικού Τμήματος Συνοριακής Φύλαξης Φερών.

No Φ 092.22/4433

Επικαλείται παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης το οποίο ορίζει τα εξής:

«Ουδείς επιτρέπεται να υποβληθή εις βασάνους ούτε εις ποινάς ή μεταχείρισιν απανθρώπους ή εξευτελιστικάς.»

A. Ως προς το παραδεκτό

1. *Λόγος απαραδέκτου σχετικά με το ότι ο προσφεύγων κατέθεσε την προσφυγή με ψεύτικο όνομα*

42. Κατά πρώτον, η Κυβέρνηση καλεί το Δικαστήριο να απορρίψει την προσφυγή σύμφωνα με το άρθρο 35§2 της Σύμβασης. Υπογραμμίζει ότι εάν θεωρήσουμε ότι ο προσφεύγων είναι το ίδιο πρόσωπο με τον «Μ.Α.» που βρίσκεται στο Ηνωμένο Βασίλειο από την 1^η Μαρτίου 2011, δεν έχει κανένα λόγο να προσφεύγει στο Δικαστήριο με ψευδή ταυτότητα. Αυτό δεν δικαιολογείται από τις περιστάσεις, ειδικότερα αυτές που υπήρχαν κατά την άσκηση της προσφυγής του, δηλαδή στις 5 Ιουλίου 2011. Όποιος κι αν είναι ο λόγος για τον οποίο ο προσφεύγων θεώρησε χρήσιμο να παρουσιαστεί ενώπιον των ελληνικών αρχών (συμπεριλαμβανομένων των δικαστικών) με ψευδή ταυτότητα, τίποτε δεν δικαιολογούσε την απόκρυψη της πραγματικής του ταυτότητας από το Δικαστήριο, αφού δεν υπόκειτο πλέον στις ελληνικές αρχές όταν προσέφυγε στο Δικαστήριο.

43. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο προσφεύγων προσέφυγε στο Δικαστήριο στις 5 Ιουλίου 2011 αναφέροντας στην προσφυγή του τα στοιχεία της ταυτότητάς του. Συγχρόνως υπέβαλε αίτηση ανωνυμίας για την διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου λόγω του ότι η απειλούνταν η ζωή και η ασφάλειά του στην Ελλάδα και την Ευρώπη. Το Δικαστήριο έκανε δεκτό το αίτημα αυτό. Σημειώνει επίσης ότι στις εθνικές διαδικασίες, ενώπιον των Αστυνομικών ή των Δικαστικών Αρχών, ο προσφεύγων έφερε το ίδιο επώνυμο με αυτό με το οποίο προσέφυγε στο Δικαστήριο. Η κάρτα αιτούντος άσυλο που του δόθηκε από την Αστυνομία είχε εκδοθεί επίσης

No Φ 092.22/4433

στο ίδιο όνομα. Έτσι, το Δικαστήριο διαθέτει συγκλίνοντα στοιχεία που του επιτρέπουν να ταυτοποιήσει τον προσφεύγοντα σε σχέση με τα επίδικα πραγματικά περιστατικά και τις επικαλούμενες αιτιάσεις (βλ. *mutatis mutandis*, *Shamayec et 12 autres κατά Γεωργίας και Ρωσίας*, αρ. 36378/02, 16 Σεπτεμβρίου 2003). Η νέα ταυτότητα που δήλωσε ο προσφεύγων στις Βρετανικές Αρχές δεν μπορεί να έχει καμία επίπτωση στην υπόθεση στον βαθμό που αυτή αφορά την Ελλάδα.

44. Επομένως, το Δικαστήριο απορρίπτει την ένσταση που υπέβαλε η Κυβέρνηση με βάση το άρθρο 35§2.

2. *Λόγος απαραδέκτου σχετικά με την μη εξάντληση των εθνικών ενδίκων μέσων*

45. Η Κυβέρνηση επικαλείται τις αποφάσεις 2893/2008 και 1215/2010 του Συμβουλίου της Επικρατείας και καλεί το Δικαστήριο να απορρίψει την προσφυγή λόγω μη εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων. Υποστηρίζει ότι από τις αποφάσεις αυτές προκύπτει ότι οι συνθήκες κράτησης και ο κίνδυνος που αυτές συνεπάγονταν για τη ζωή ή την υγεία ενός κρατουμένου μπορούσαν να θεωρηθούν ότι αποτελούν προσβολή της προσωπικότητας (άρθρο 57 του Αστικού Κώδικα) και να θεμελιώσουν έτσι μια αγωγή αποζημίωσης. Συνεπώς, το άρθρο 105 ΕισΝΑΚ αποτελεί μια πραγματική προσφυγή για κάθε άτομο που, όπως ο προσφεύγων, θεωρεί ότι υπήρξε θύμα απάνθρωπης και εξευτελιστικής μεταχείρισης κατά τη διάρκεια της κράτησής του και επιθυμεί να αποζημιωθεί για την βλάβη που υπέστη.

46. Ειδικότερα η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι κάθε άτομο που θεωρεί ότι υπέστη προσβολή της προσωπικότητάς του ή ότι υποβλήθηκε σε μεταχείριση αντίθετη προς το άρθρο 3 της Σύμβασης κατά την κράτησή του μπορεί να θεμελιώσει με βάση το άρθρο αυτό καθώς και τα άρθρα 2§1 (προστασία της αξίας του ανθρώπου) και 7§2 (απαγόρευση βασανιστηρίων

No Φ 092.22/4433

και κάθε προσβολής της ανθρώπινης αξιοπρέπειας) του Συντάγματος και 10 του νόμου 2462/1997 (που επικυρώνει το Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα) αγωγή σύμφωνα με το προαναφερθέν άρθρο 105 ΕισΝΑΚ.

47. Τέλος η Κυβέρνηση υπογραμμίζει ότι πολλοί ειδικοί νόμοι, όπως τα Προεδρικά Διατάγματα 141/1991 και 254/2004 περιέχουν προστατευτικές διατάξεις για τους αλλοδαπούς που κρατούνται ενόψει εκτέλεσης διοικητικής απέλασης και μπορεί να γίνει επίκλησή τους προκειμένου να στηρίξουν αγωγή σχετικά με κράτηση αντίθετη προς το άρθρο 3 της Σύμβασης.

48. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η προσφυγή που προβλέπεται από το προαναφερθέν άρθρο 105 είναι αμιγώς αποζημιωτικού χαρακτήρα και δεν μπορεί να επιφέρει ούτε διακοπή ούτε βελτίωση της κράτησης. Επίσης, δεν είναι προσβάσιμη στους κρατούμενους αφού πρέπει να συνταχτεί από δικηγόρο. Όμως, καμία νομική συνδρομή δεν προβλέπεται για το θέμα αυτό και οι αρχές δεν δίνουν καμία πληροφορία ως προς την ύπαρξη τέτοιας συνδρομής. Επίσης, η σχετική διαδικασία είναι μακρόχρονη όπως αποδεικνύεται από τις αποφάσεις ΣτΕ 2893/2008 και 1215/2010, τις οποίες επικαλείται η Κυβέρνηση, και οι οποίες εκδόθηκαν αντίστοιχα εννέα και επτά έτη μετά την πρωτοβάθμια απόφαση επί των υποθέσεων αυτών.

49. Ο προσφεύγων υπογραμμίζει επίσης ότι ο Νόμος 3386/2005, ακόμα και στην εκδοχή που ίσχυε από την 1^η Ιανουαρίου 2011, δεν προβλέπει καμία προσφυγή με την οποία ένας αλλοδαπός να μπορεί να αμφισβητήσει τις συνθήκες κράτησής του. Το ότι ο νόμος προβλέπει εφεξής ότι ο δικαστής μπορεί να εξετάσει τη νομιμότητα της κράτησης δεν αρκεί να προσδώσει στις υπάρχουσες προσφυγές την επιθυμητή αποτελεσματικότητα. Στην πραγματικότητα ορισμένες ελλείψεις εξακολουθούν να ισχύουν: ο αλλοδαπός δεν μπορεί να αμφισβητήσει την

No Φ 092.22/4433

κράτησή του αποκλειστικά λόγω των συνθηκών κράτησης. Η εξέταση των συνθηκών αυτών είναι στην διακριτική ευχέρεια του δικαστή, ο οποίος μπορεί να διατάξει την απόλυση του κρατουμένου και όχι την βελτίωση των συνθηκών αυτών.

50. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο κανόνας της εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων αποσκοπεί στο να δώσει τα συμβαλλόμενα Κράτη την δυνατότητα πρόληψης ή αποκατάστασης των επικαλούμενων παραβιάσεων πριν να υποβληθούν οι εν λόγω ισχυρισμοί ενώπιον του Δικαστηρίου (βλ. μεταξύ άλλων, *Remli κατά Γαλλίας*, 23 Απριλίου 1996, §33, *Recueil* 1996-II, και *Selmouni κατά Γαλλίας*, [GC], αρ. 25803/94, §74, CEDH 1999-V). Ο κανόνας αυτός βασίζεται στην υπόθεση, αντικείμενο του άρθρου 13 της Σύμβασης-με το οποίο συνδέεται στενά-, ότι η εθνική έννομη τάξη προσφέρει μια πραγματική προσφυγή ως προς την επικαλούμενη παραβίαση (*Kudla κατά Πολωνίας*, [GC], αρ. 30210/96, §152, CEDH 2000-XI).

51. Το άρθρο 35§1 της Σύμβασης προβλέπει μια κατανομή του βάρους της απόδειξης. Όσον αφορά το καθ' ου η προσφυγή Κράτος, όταν προβάλλει την ένσταση μη εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων, θα πρέπει να πείσει το Δικαστήριο ότι η προσφυγή -την ύπαρξη της οποίας επικαλείται- ήταν πραγματική και διαθέσιμη τόσο στην θεωρία όσο και στην πράξη την εποχή των πραγματικών περιστατικών, δηλαδή ότι ήταν προσβάσιμη, ότι μπορούσε να προσφέρει στον προσφεύγοντα την αποκατάσταση των αιτιάσεών του και ότι παρουσίαζε εύλογες πιθανότητες ευδοκίμησης (*Akdivar et autres κατά Τουρκίας*, 16 Σεπτεμβρίου 1996, §68, *Recueil* 1996-IV, και *Sejdovic κατά Ιταλίας* [GC], αρ. 56581/00, §46, CEDH 2006-II).

52. Το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει στην υπόθεση *Ananyev et autres κατά Ρωσίας* (αρ. 42525/07 και 60800/08, §98, 10 Ιανουαρίου 2012) ότι για

No Φ 092.22/4433

να είναι αποτελεσματικό ένα σύστημα προστασίας δικαιωμάτων των κρατουμένων που προστατεύονται από το άρθρο 3 της Σύμβασης, οι προληπτικού και αποζημιωτικού χαρακτήρα προσφυγές πρέπει να συνυπάρχουν κατά τρόπο συμπληρωματικό. Η ιδιαίτερη σημασία του άρθρου αυτού απαιτεί από τα Κράτη, να συστήσουν, πέρα από μια απλή προσφυγή αποζημιωτικού χαρακτήρα, έναν πραγματικό μηχανισμό που να θέτει τέλος γρήγορα σε κάθε αντίθετη προς το άρθρο 3 μεταχείριση. Ελλείψει τέτοιου μηχανισμού, η δυνατότητα μιας μελλοντικής αποζημίωσης ελλοχεύει τον κίνδυνο νομιμοποίησης μεταχειρίσεων ασυμβίβαστων προς το άρθρο αυτό και να αποδυναμώσει σοβαρά την υποχρέωση των Κρατών να προσαρμόσουν τις προδιαγραφές σχετικά με τα θέματα κράτησης σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Σύμβασης (*ibid.* §98).

53. Το Δικαστήριο θεωρεί ωστόσο ότι από πλευράς εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων, η κατάσταση ενός ατόμου που κρατήθηκε υπό συνθήκες αντίθετες, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς του, προς το άρθρο 3 και το οποίο προσφεύγει στο Δικαστήριο ενώ είναι ελεύθερο και ενός ατόμου που προσφεύγει στο Δικαστήριο ενώ κρατείται κάτω από τις συνθήκες που καταγγέλλει μπορεί να είναι διαφορετικές μεταξύ τους.

54. Στην υπό κρίση υπόθεση, ο προσφεύγων αφέθηκε ελεύθερος στις 5 Ιανουαρίου 2011. Προσφεύγοντας στο Δικαστήριο στις 5 Ιουλίου 2011, προφανώς και δεν αποσκοπούσε να παρεμποδίσει την εξακολούθηση της κράτησής του υπό απάνθρωπες ή εξευτελιστικές συνθήκες, αλλά να πετύχει μια μεταγενέστερη διαπίστωση της παραβίασης του άρθρου 3 από το Δικαστήριο και, ενδεχομένως, αποζημίωση για την επικαλούμενη ηθική βλάβη.

55. Το Δικαστήριο δέχεται ότι το άρθρο 105 ΕισΝΑΚ είναι μια εγκάρσια διάταξη του ελληνικού δικαίου που εφαρμόζεται σε πληθώρα καταστάσεων. Στα πλαίσια αγωγής θεμελιωμένης στο άρθρο αυτό τα

No Φ 092.22/4433

Δικαστήρια εξετάζουν παρεμπιπτόντως εάν υπήρξε από πλευράς αρχών παράνομη πράξη, και σε καταφατική περίπτωση, επιδικάζουν στον ενάγοντα αποζημίωση λόγω ηθικής βλάβης.

56. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι οι αποφάσεις 2893/2008 και 1215/2010 του Συμβουλίου της Επικρατείας (ανωτέρω παρ. 25) τις οποίες προσκομίζει η Κυβέρνηση για να στηρίξει τις παρατηρήσεις της, αφορούσαν άτομα που είχαν συλληφθεί και καταδικαστεί από τα Διοικητικά Δικαστήρια για οφειλές έναντι ιδιωτών και που κατά παράβαση του άρθρου 1050§2 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (που θεσπίζει την αρχή σύμφωνα με την οποία όσοι έχουν καταδικαστεί από πολιτικά δικαστήρια πρέπει να κρατούνται χωριστά από όσους είναι υπόδικοι ή έχουν καταδικαστεί ποινικά με δικαστική απόφαση) εξέτιαν την ποινή τους στα ίδια κελιά με άτομα που είχαν καταδικαστεί για ποινικά αδικήματα.

57. Η Κυβέρνηση δεν προσκομίζει παραδείγματα αποφάσεων που επιδικάζουν αποζημίωση σε κρατούμενους λόγω ακατάλληλων συνθηκών κράτησης, όπως οι συνθήκες στις οποίες αναφέρονται οι προσφυγές που αφορούν ορισμένες φυλακές ή κέντρα κράτησης για αλλοδαπούς στην Ελλάδα. Αυτό δεν σημαίνει ότι μια αγωγή θεμελιωμένη στα προαναφερθέντα άρθρα 105 και 57 του Αστικού Κώδικα, σε συνδυασμό με μια άλλη διάταξη σχετική με την κράτηση δεν μπορεί να αποτελέσει μία πρόσφορη και αποτελεσματική προσφυγή. Οι προαναφερθείσες αποφάσεις του Συμβουλίου Επικρατείας το αποδεικνύουν άλλωστε.

58. Ωστόσο το Δικαστήριο θεωρεί ότι τα συμπεράσματα των προαναφερθεισών αποφάσεων του Συμβουλίου της Επικρατείας δεν μεταφέρονται αυτομάτως σε οποιαδήποτε κατάσταση και ειδικότερα στην κατάσταση της κράτησης αλλοδαπών οι οποίοι απελαύνονται.

59. Όπως το υπογραμμίζει η Κυβέρνηση στις παρατηρήσεις της, θα πρέπει να γίνει διάκριση στο σημείο αυτό ανάμεσα σε αλλοδαπούς οι οποίοι

No Φ 092.22/4433

απελαύνονται μετά από δικαστική απόφαση και αλλοδαπούς οι οποίοι απελαύνονται μετά από διοικητική απόφαση. Γενικά, οι πρώτοι κρατούνται σε φυλακές και υπόκεινται έτσι στις διατάξεις του Σωφρονιστικού Κώδικα. Οι δεύτεροι κρατούνται σε Κέντρα κράτησης ή σε Αστυνομικά Τμήματα, στα οποία εφαρμόζεται το εθνικό δίκαιο και κυρίως το Διάταγμα 141/1991 σχετικά με την αρμοδιότητα των οργάνων του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και το Διάταγμα 254/2004 που αφορά τον Κώδικα Δεοντολογίας των Αστυνομικών.

60. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι τα άρθρα των διαταγμάτων αυτών τα οποία η Κυβέρνηση υποδεικνύει ως σχετικά για την άσκηση αγωγής σύμφωνα με τα προαναφερθέντα άρθρα 105 και 57 έχουν συνταχθεί με γενικούς όρους και δεν αποτελούν μια σταθερή νομική βάση για την συγκεκριμένη υπόθεση αφού δεν εγγυώνται δικαιώματα «δικαστικής προστασίας» όπως αυτά που εγγυώνται το άρθρο 1050 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας ή ορισμένα άρθρα του Ποινικού Κώδικα. Έτσι, τα άρθρα 2 (δ) και (ε) και 3 του Διατάγματος 254/2004 και τα άρθρα 66 §§4 και 5, 91 και 92 του Διατάγματος 141/1991 (ανωτέρω παράγραφοι 31-32) δημιουργούν υποχρεώσεις γενικής φύσεως για την διοίκηση χωρίς να εγγυώνται υπέρ των αλλοδαπών υποκειμενικά δικαιώματα, επίκληση των οποίων να μπορεί να γίνει ενώπιον της Δικαιοσύνης.

61. Σύμφωνα με τις ανωτέρω σκέψεις, το Δικαστήριο δεν έχει πειστεί ότι μια προσφυγή αποζημιωτικού χαρακτήρα με βάση το άρθρο 105 ΕισΝΑΚ λόγω των απάνθρωπων και εξευτελιστικών συνθηκών στα κέντρα κράτησης για αλλοδαπούς θα είχε εύλογη πιθανότητα ευδοκίμησης και ότι θα πρόσφερε κατάλληλη εανόρθωση την εποχή των πραγματικών περιστατικών. Η διαπίστωση αυτή δεν προδικάζει σε καμία περίπτωση την στάση του Δικαστηρίου σε περίπτωση που εξελιχθεί στο μέλλον η νομολογία των εθνικών δικαστηρίων σχετικά με την εφαρμογή του

No Φ 092.22/4433

προαναφερθέντος άρθρου 105 και περιλάβει καταστάσεις όπως της παρούσας προσφυγής.

62. Παρά το ότι ο προσφεύγων δεν έκανε χρήση του μέσου που προτείνει η Κυβέρνηση, το Δικαστήριο θεωρεί ότι όπως έχει αυτή τη στιγμή η εθνική νομολογία, η αιτίασή του δεν μπορεί να απορριφθεί λόγω μη εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων.

63. Το Δικαστήριο διαπιστώνει επίσης ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη υπό την έννοια του άρθρου 35 §3 (α) της Σύμβασης και δεν αντίκειται σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Επομένως θα πρέπει να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Ως προς την ουσία

64. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι ούτε στις πρώτες ούτε στις δεύτερες αντιρρήσεις του ο προσφεύγων δεν προέβαλε αιτιάσεις παρόμοιες με αυτές που προβάλλει τώρα στην προσφυγή του (αδυναμία σωματικής άσκησης, έλλειψη υγιεινής και καθαριότητας των χώρων, κακή διατροφή, έλλειψη θέρμανσης, κλπ). Στα παράπονά του ενώπιον του Διοικητικού Δικαστηρίου ο προσφεύγων αρκέστηκε στο άσθμα από το οποίο ισχυριζόταν ότι έπασχε και στο ότι είχε καταθέσει αίτηση ασύλου. Ακόμα και αν υποθέσουμε ότι συνέβη η εξευτελιστική μεταχείριση για την οποία παραπονείται ο προσφεύγων, η μεταχείριση αυτή θα είχε παύσει πολύ πιο γρήγορα εάν ο προσφεύγων είχε προσκομίσει στο Διοικητικό Δικαστήριο προκειμένου να θεμελιώσει τις πρώτες αντιρρήσεις τους, στοιχεία που μπορούσαν να αποδείξουν τους ισχυρισμούς του, όπως άλλωστε το έκανε με τις δεύτερες αντιρρήσεις του. Η παράταση της κράτησης και συνακόλουθα της επικαλούμενης άσχημης μεταχείρισης οφείλεται στο ότι ο προσφεύγων δεν τήρησε τις προϋποθέσεις τις σχετικές με την άσκηση των αντιρρήσεων και δεν απέδειξε το βάσιμο των ισχυρισμών του. Εξάλλου, από τις 27 Δεκεμβρίου 2010, ημερομηνία κατά την οποία ο προσφεύγων

No Φ 092.22/4433

άσκησε τις δεύτερες αντιρρήσεις του ως τις 5 Ιανουαρίου 2011, ημερομηνία που αφέθηκε ελεύθερος, διανύθηκαν μόνον εννέα μέρες, δηλαδή ένα πολύ σύντομο χρονικό διάστημα για να θεωρηθεί ότι η κράτηση του προσφεύγοντα, ακόμη και σε δυσμενείς συνθήκες, επιφέρει παραβίαση του άρθρου 3.

65. Η Κυβέρνηση υπογραμμίζει επίσης, ότι κάθε φορά που ο προσφεύγων παραπονέθηκε για πρόβλημα υγείας ή παρουσίασε συμπτώματα που δημιουργούσαν αμφιβολίες για την κατάσταση της υγείας του μεταφέρθηκε αμέσως σε θεραπευτήριο. Υπογραμμίζει επίσης ότι το χρόνιο άσθμα από το οποίο ισχυριζόταν ότι υπέφερε στην Ελλάδα, έπαυσε να αποτελεί πρόβλημα μόλις έφτασε στο Ηνωμένο Βασίλειο, αφού στην συνέντευξη που έδωσε όταν ζήτησε άσυλο στην χώρα αυτή δεν κάνει καμία αναφορά στην πάθηση αυτή.

66. Ο προσφεύγων υπογραμμίζει ότι η Κυβέρνηση παραδέχεται στις παρατηρήσεις της ότι οι χώροι της Αστυνομίας Συνοριακής Φύλαξης Φερών είναι κατάλληλοι μόνον για κράτηση σύντομης χρονικής διάρκειας. Επικαλείται τις διαπιστώσεις των διαφόρων διεθνών οργάνων ή οργανισμών όπως η Επιτροπή πρόληψης των βασανιστηρίων (CPT), ο Ειδικός Εισηγητής των Ηνωμένων Εθνών για τα βασανιστήρια ή η γερμανική Μη Κυβερνητική Οργάνωση ProAsyl καθώς και ελληνικών οργάνων όπως η Εθνική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και ο Συνήγορος του Πολίτη.

67. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι δεν του δόθηκε η κατάλληλη ιατρική αγωγή κατά την διάρκεια της κράτησής του, παρά το ότι υπέφερε από αναπνευστικά προβλήματα, πράγμα που είχε ως αποτέλεσμα την επιδείνωση της υγείας του. Ο γιατρός που επισκεπτόταν την Αστυνομία Συνοριακής Φύλαξης Φερών δεν τον εξέτασε ποτέ αλλά απλώς μίλησε μαζί του μέσα από τα κάγκελα. Ο προσφεύγων χρειάστηκε να κάνει τρεις αιτήσεις γραπτές μέχρι να αποφασίσουν οι Αρχές να τον μεταφέρουν στο

No Φ 092.22/4433

Νοσοκομείο στις 29 Δεκεμβρίου 2010. Τέλος, ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι η κατάσταση του ως αιτούντος άσυλο δεν ελήφθη ποτέ υπόψη από τις Αρχές.

68. Το Δικαστήριο επαναλαμβάνει κατ' αρχήν ότι το άρθρο 3 της Σύμβασης καθιερώνει μία από τις πιο θεμελιώδεις αξίες των δημοκρατικών κοινωνιών και απαγορεύει με όρους απόλυτους τα βασανιστήρια και την απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση, ανεξαρτήτως των περιστάσεων και των πράξεων του θύματος (βλ. π.χ., *Labita κατά Ιταλίας*, [GC], αρ. 26772/95, §119, CEDH 2000-IV).

69. Όσον αφορά τις συνθήκες κράτησης, το Δικαστήριο λαμβάνει υπόψη του τις σωρευτικές επιπτώσεις τους καθώς και τους ιδιαίτερους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος (*Dougoz κατά Ελλάδας*, αρ. 40907/98, CEDH 2001-II). Ειδικότερα, το χρονικό διάστημα κατά το οποίο ένα άτομο κρατήθηκε κάτω από καταγγεληθείσες συνθήκες αποτελεί ένα σημαντικό παράγοντα που πρέπει να ληφθεί υπόψη (*Alver κατά Εσθονίας*, αρ. 64812/01, 8 Νοεμβρίου 2005).

70. Όσον αφορά το θέμα υπερπληθυσμού των φυλακών, το Δικαστήριο σημειώνει ότι οι Γενικές Εκθέσεις τις οποίες συνέταξε η Επιτροπή πρόληψης των βασανιστηρίων (CPT) δεν αναφέρουν ρητώς τον ελάχιστο προσωπικό χώρο που πρέπει να διαθέτει κάθε κρατούμενος που τοποθετείται σε κοινά κελιά. Ωστόσο, από τις εθνικές εκθέσεις της Επιτροπής πρόληψης των βασανιστηρίων (CPT) και τις συστάσεις που γίνονται προς τα Κράτη προκύπτει ότι το ελάχιστο επιθυμητό όριο πρέπει να οριστεί σε 4 τ.μ. ανά κρατούμενο. Από την πλευρά του το Δικαστήριο, σε υποθέσεις όπου ο προσφεύγων διέθετε προσωπικό χώρο μικρότερο των 3.τ.μ. έκρινε ότι από μόνο του, το στοιχείο αυτό αρκούσε για να συμπεράνει το Δικαστήριο την παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης (*Ananyev et autres κατά Ρωσίας*, προαναφερθείσα §§144-145, με άλλες παραπομπές).

No Φ 092.22/4433

71. Στην υπό κρίση υπόθεση, το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο προσφεύγων κρατήθηκε στους χώρους του Αστυνομικού Τμήματος Συνοριακής Φύλαξης Φερών από τις 6 Οκτωβρίου 2010 ως τις 5 Ιανουαρίου 2011. Σημειώνει επίσης ότι τα μέρη παρουσιάζουν εκδοχές που δεν συμπίπτουν μεταξύ τους όσον αφορά τις συνθήκες κράτησης που επικρατούσαν στον επίδικο χώρο κράτησης και που επηρέασαν προσωπικά τον προσφεύγοντα.

72. Έτσι, το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο προσφεύγων παραπονείται κυρίως για το ότι: κοιμόταν σε θάλαμο μαζί με άλλα εβδομήντα πέντε άτομα στο πάτωμα και κοντά σε δυσώδη λύματα, δεν βγήκε ποτέ έξω από το κτίριο και δεν είχε πρόσβαση σε καμία σωματική άσκηση, δεν είχε κανένα προϊόν καθαρισμού ή υγιεινής, το νερό δεν ήταν πόσιμο και η τροφή ήταν κακής ποιότητας, δεν υπήρχε θέρμανση παρόλο που ο χειμώνας είναι βαρύς στην περιοχή του Εύρου, κατά την κράτησή του δεν μπόρεσε να δει τον γιατρό που επισκεπτόταν το κέντρο κράτησης και χρειάστηκε να καταθέσει πολλές έγγραφες αιτήσεις πριν αποφασίσουν οι Αρχές να τον μεταφέρουν σε Νοσοκομείο στις 29 Δεκεμβρίου 2010.

73. Από την πλευρά της η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι τα άτομα που κρατούνται στις Φέρες λαμβάνουν είδη υγιεινής που αγοράζονται με δαπάνες της Νομαρχίας ή των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων. Οι κρατούμενοι βγαίνουν από τα κελιά τους ανάλογα με τις «δυνατότητες της υπηρεσίας». Τα γεύματα, εξαιρετικής ποιότητας, παρέχονται τρεις φορές την ημέρα από ιδιωτική εταιρεία. Τα επείγοντα περιστατικά αντιμετωπίζονται αμέσως και οι ασθενείς μεταφέρονται στο Νοσοκομείο Αλεξανδρούπολης ή στα θεραπευτήρια της περιοχής. Έτσι, ο προσφεύγων μεταφέρθηκε αμέσως στο Νοσοκομείο κάθε φορά που το ζήτησε και ή κάθε φορά που παρουσίασε συμπτώματα κάποιας ασθένειας.

No Φ 092.22/4433

74. Στον βαθμό που η Κυβέρνηση δεν προσκόμισε στο Δικαστήριο κρίσιμα στοιχεία για να στηρίξει τους ισχυρισμούς της, το Δικαστήριο θα εξετάσει το θέμα των συνθηκών κράτησης του προσφεύγοντος με βάση τους ισχυρισμούς αυτού και σύμφωνα με τα στοιχεία που έχει στην διάθεσή του.

75. Στο σημείο αυτό το Δικαστήριο σημειώνει πρώτον ότι παρά τους ισχυρισμούς της, η ίδια η Κυβέρνηση δέχεται ότι το Αστυνομικό Τμήμα Συνοριακής Φύλαξης Φερών δεν προσφέρεται για μακρόχρονη κράτηση και ότι για το λόγο αυτό, μόλις ολοκληρωθούν οι διαδικασίες αναγνώρισης της ταυτότητας των κρατουμένων, αυτοί μεταφέρονται σε άλλα κέντρα κράτησης όπως της Βέννας ή του Φυλακίου. Εξάλλου, η Κυβέρνηση δεν σχολίασε τον ισχυρισμό του προσφεύγοντος για έλλειψη χώρου.

76. Οι συνθήκες κράτησης που επικρατούσαν στους χώρους του Αστυνομικού Τμήματος Συνοριακής Φύλαξης Φερών καταγράφονται σε πολλές εκθέσεις ελληνικών και διεθνών Οργανώσεων που τους επισκέφθηκαν είτε όταν ο κρατούμενος κρατούνταν εκεί (ο Ειδικός Εισηγητής των Ηνωμένων Εθνών για τα βασανιστήρια, και η γερμανική Μη Κυβερνητική Οργάνωση ProAsyl) είτε λίγο αφού αφέθηκε ελεύθερος (η Επιτροπή πρόληψης των βασανιστηρίων, η Εθνική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και ο Συνήγορος του Πολίτη). Όλες τονίζουν την σοβαρή έλλειψη χώρου την οποία υπέμεναν οι κρατούμενοι: σύμφωνα με τον Ειδικό Εισηγητή των Ηνωμένων Εθνών, κατά την επίσκεψή του τον Οκτώβριο του 2010, υπήρχαν 123 κρατούμενοι σε χώρο που προοριζόταν για 28. Σύμφωνα με την οργάνωση ProAsyl τον Δεκέμβριο του 2010 υπήρχαν 110 κρατούμενοι σε έναν θάλαμο, ενώ στον άλλο γινόντουσαν έργα. Επίσης, η Επιτροπή πρόληψης των βασανιστηρίων (CPT) διαπίστωνε ότι τον Ιανουάριο του 2011, οι κρατούμενοι διέθεταν χώρο περίπου 1.τ.μ έκαστος ή και ακόμα μικρότερο σε ορισμένους θαλάμους.

No Φ 092.22/4433

77. Έχοντας υπόψη τα ανωτέρω, το Δικαστήριο θεωρεί ότι ο προσφεύγων δεν είχε στην διάθεσή του χώρο διαβίωσης σύμφωνο με τα κριτήρια της νομολογίας του Δικαστηρίου.

78. Η διαπίστωση αυτή ως προς τον χώρο που είχε ο προσφεύγων, η οποία από μόνη της αρκεί για την διαπίστωση της παραβίασης του άρθρου 3 της Σύμβασης, απαλλάσσει το Δικαστήριο από το να εξετάσει τους άλλους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος σχετικά με τις συνθήκες κράτησής του. Ωστόσο, το Δικαστήριο δεν μπορεί να μην παρατηρήσει ότι πολλοί από τους ισχυρισμούς της Κυβέρνησης για το θέμα αυτό δεν συμφωνούν με τις διαπιστώσεις των εκθέσεων των προαναφερθέντων οργάνων και οργανώσεων.

79. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι οι εν λόγω συνθήκες κράτησης, δεδομένης της διάρκειας φυλάκισης του προσφεύγοντος, υπέβαλαν τον ενδιαφερόμενο σε μια δοκιμασία τέτοιας έντασης που υπερέβαινε το αναπόφευκτο επίπεδο οδύνης που συνδέεται με την κράτηση.

80. Επομένως, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης.

IV. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

81. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση».

A. Ζημία

82. Ο προσφεύγων ζητεί 15.000€ για την ηθική βλάβη που υπέστη.

No Φ 092.22/4433

83. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το ποσό αυτό είναι υπερβολικό και δεδομένου ότι ο προσφεύγων είναι υπεύθυνος για την παράταση της κράτησής του, μόνη η διαπίστωση της παραβίασης της Σύμβασης αποτελεί επαρκή δίκαιη ικανοποίηση.

84. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι ο προσφεύγων υπέστη ηθική βλάβη. Αποφαινόμενο με δικαιοσύνη, σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης, θεωρεί ότι συντρέχει λόγος να επιδικάσει στον προσφεύγοντα 8.000€ λόγω ηθικής βλάβης.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

85. Ο προσφεύγων ζητεί επίσης 1.000€ για τα έξοδα και τις δαπάνες στα οποία υποβλήθηκε για την διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου.

86. Η Κυβέρνηση καλεί το Δικαστήριο να απορρίψει την αίτηση επειδή ο προσφεύγων δεν προσκομίζει τα απαραίτητα δικαιολογητικά.

87. Σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η επιδίκαση εξόδων και δικαστικής δαπάνης προϋποθέτει ότι τα έξοδα αυτά είναι πραγματικά, αναγκαία και εύλογα (*Ιατρίδης κ. Ελλάδας* (δίκαιη ικανοποίηση), [GC], αρ. 31107/96, §54, CEDH 2000-XI).

88. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι οι ισχυρισμοί του προσφεύγοντος για έξοδα και δικαστική δαπάνη δεν συνοδεύονται από τα απαραίτητα δικαιολογητικά. Επομένως το αίτημά του θα πρέπει να απορριφθεί.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

89. Το Δικαστήριο κρίνει ότι αρμόζει να υπολογισθούν οι τόκοι υπερημερίας επί του επιτοκίου της διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπέζης, προσαυξημένου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

№ Φ 092.22/4433

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή.
2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης,
3. *Αποφαίνεται*

α) ότι το καθ' ου η προσφυγή Κράτος πρέπει να καταβάλει στον προσφεύγοντα, εντός τριών μηνών από την ημέρα που η απόφαση θα γίνει οριστική σύμφωνα με το άρθρο 44 §2 της Σύμβασης, το ποσό των οκτώ χιλιάδων ευρώ (8.000€) συν κάθε ποσό που μπορεί να οφείλεται ως φόρος, για ηθική βλάβη,

β) ότι από την εκπνοή της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, τα ποσά αυτά θα αυξάνονται με απλό τόκο με επιτόκιο ίσο προς το ισχύον κατ' αυτό το χρονικό διάστημα επιτόκιο διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, προσαυξημένου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες

4. *Απορρίπτει* το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης για τα περαιτέρω.

Συντάχθηκε στα γαλλικά και στην συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 13 Ιουνίου 2013, σύμφωνα με το άρθρο 77 §§2 και 3 του Κανονισμού.

André Wampach
Αν. Γραμματέας

Isabelle Berro-Lefèvre
Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση από το συνημμένο έγγραφο
Η μεταφράστρια

Μαρία Καραμπάτσα